

ปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564¹

ภาวนา สุวพงษ์²

กฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ถือเป็นการรวบรวมข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องยาเสพติดให้มีความเป็นระบบและเป็นเอกภาพมากขึ้นอยู่ภายใต้กฎหมายใหม่เพียง 2 ฉบับ ได้แก่ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 และ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564 พร้อมกับประกาศยกเลิกกฎหมายยาเสพติดเดิมจำนวนทั้งสิ้น 24 ฉบับ ซึ่งจุดประสงค์ของการรวบรวมข้อกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีความเป็นระบบและเป็นเอกภาพนั้น เพื่อเป็นการช่วยให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และเจอปัญหาการโดยมีบทบัญญัติที่มีข้อความขัดแย้งกันน้อยลง เพื่อทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติจริงมากขึ้น

แต่การเปลี่ยนแปลงแนวทางการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย เมื่อประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 เริ่มมีผลบังคับใช้ หลังจากที่ยกกฎหมายรูปแบบเดิมที่ใช้มายาวนาน แม้จะมีความรุนแรงเด็ดขาด แต่ก็ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหายาเสพติดได้อย่างเห็นผลนัก ซ้ำยังนำปัญหาอื่นตามมา อย่างเช่น จำนวนผู้ต้องขังที่ล้นเรือนจำ นี่จึงนำมาสู่การออกกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ ซึ่งเป็นการยกเครื่องแนวทางปฏิบัติและการปรับแนวคิดเปลี่ยนมุมมองที่มีต่อประเด็นปัญหายาเสพติดจากเดิมไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งการมองผู้เสพเป็นผู้ป่วยมากกว่าเป็นอาชญากร การเน้นแก้ปัญหาผู้ติดยาเสพติดด้วยการบำบัดรักษามากกว่าการลงโทษทางอาญา การปรับเปลี่ยนแนวทางการลงโทษผู้กระทำความผิดให้สมเหตุสมผลกับลักษณะการกระทำมากขึ้น และการเปิดช่องให้นำยาเสพติดไปใช้ประโยชน์ โดยไม่ได้มองยาเสพติดในด้านมืดเพียงด้านเดียว ด้วยความหวังว่าแนวทางเหล่านี้จะช่วยแก้ปัญหายาเสพติดที่เรื้อรังในสังคมไทยมายาวนานได้อย่างเห็นประสิทธิภาพจริง หลังจากที่ยกกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ได้ถูกบังคับใช้มาแล้ว

ตั้งแต่ประกาศใช้กฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ในภาพรวมได้เห็นการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้างหลัก ๆ คือการให้สิทธิและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังและผู้กระทำความผิดมากขึ้น ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องพิสูจน์การกระทำความผิดต่าง ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ขณะที่ศาลก็สามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสิน และอัยการก็ต้องใช้ดุลยพินิจในการเลือกฟ้องคดีให้ถูกต้องสมเหตุสมผลกับการกระทำความผิดมากกว่าเดิม ซึ่งมองในภาพรวมคือ ทำให้ผู้บังคับใช้กฎหมายต้องมีความระมัดระวังมากขึ้น ต่างจากก่อนหน้านี้ที่ผู้ต้องหาอาจรู้สึกว่โดนกฎหมายปิดปาก แม้บางกรณีจะไม่ได้รู้เห็นในการกระทำความผิดด้วยเลยก็

¹ บทความนี้เรียบเรียงจาก เรื่อง ปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือรองศาสตราจารย์พัชรา เอื้อวรรณกิจ และคณะ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี และรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีดา โชติมานนท์

² นักศึกษาปริญญาโท นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดขอนแก่น, 2565.

ตาม ขณะที่นักโทษที่ต้องขังอยู่ในเรือนจำจากคดียาเสพติดเดิมก็ดีใจกันเลย เพราะกฎหมายใหม่มีโทษน้อยลง จึงมีคนขอให้กำหนดโทษใหม่จำนวนมาก หลายคนก็ได้รับการปล่อยตัวเร็วขึ้น แต่ด้วยความที่กฎหมายยังใหม่มาก ตอนนี้เลยยังเกิดช่องว่างและความสับสนอยู่พอสมควร เพราะหลักเกณฑ์หลายอย่างเป็นเรื่องใหม่ที่ผู้บังคับใช้กฎหมายอาจจะไม่คุ้นชิน มันอาจเป็นปัญหาส่วนหนึ่งที่ทำให้การประชาสัมพันธ์กฎหมาย หรือการให้ความรู้กับผู้บังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่เพียงพอ และที่สำคัญคือการออกกฎหมายใหม่นี้ ยังไม่ได้มีกฎหมายลูกเพื่อออกมารองรับระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ เลยเกิดความสับสนในหมู่คนบังคับใช้กฎหมายว่าควรจะดำเนินการบางเรื่องต่อไปอย่างไรกัน จึงทำให้เกิดความสับสนเกิดขึ้นในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่าน

จากการศึกษาปัญหา ทำให้พบปัญหาในหลายประการดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยามของผู้กระทำความผิดในการตั้งข้อสันนิษฐานว่าผู้กระทำความผิดมีความผิดฐานครอบครองเพื่อเสพหรือครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งประเด็นสำคัญ คือคำนิยามของคำว่าครอบครองเพื่อเสพหรือครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยปัญหาในเรื่องข้อสันนิษฐานการครอบครองเพื่อเสพนั้น ประเทศไทยได้นำเอาหลักการขององค์การสหประชาชาติมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 โดยได้บัญญัติให้การครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษนั้นเป็นความผิดอาญา และมีโทษจำคุก และยังนำ “บทสันนิษฐานเด็ดขาด” มาปรับใช้ โดยการใช้ปริมาณการครอบครองยาเสพติดมาเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยในการแบ่งแยกความผิดฐานครอบครองและครอบครองเพื่อจำหน่ายออกจากกัน เนื่องจากในคดียาเสพติด การพิสูจน์ถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดว่าเป็นการครอบครองยาเสพติดเพื่อเสพหรือเพื่อจำหน่ายนั้นเป็นเรื่องยากพอสมควร ดังนั้น การนำปริมาณของยาเสพติดที่ได้มีการครอบครองมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกความผิด จึงถือเป็นเครื่องมือช่วยลดความยุ่งยากในการพิสูจน์ถึงเจตนาของผู้กระทำความผิด และถือเป็นเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และในการตั้งข้อหาแก่ผู้กระทำความผิดอีกด้วยซึ่งจากการศึกษาพบว่า คำแนะนำขององค์การสหประชาชาติได้บังคับให้รัฐภาคีต่าง ๆ จะต้องกำหนดบทสันนิษฐานเด็ดขาด โดยแล้วแต่รัฐภาคีไหนจะนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสม แต่สำหรับประเทศไทยได้เลือกหยิบยกเอากำหนดบทสันนิษฐานที่ไม่อาจโต้แย้งได้หรือที่เรียกว่าบทสันนิษฐานเด็ดขาดมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งแยกการครอบครองเพื่อจำหน่ายและการครอบครองเพื่อเสพออกจากกัน ส่วนประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย และประเทศสิงคโปร์ ได้มีการกำหนดบทสันนิษฐานการครอบครองยาเสพติดเพื่อจำหน่าย โดยนำเอาปริมาณการครอบครองมาใช้เป็นเกณฑ์ ในการแบ่งแยกการครอบครองเพื่อเสพและครอบครองเพื่อจำหน่ายเช่นเดียวกันกับพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ของประเทศไทย แต่ประเทศอังกฤษได้มีการบัญญัติเป็นบทสันนิษฐานไม่เด็ดขาด เปิดโอกาสให้มีการนำพยานหลักฐานอื่น ๆ สามารถนำมาพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมิได้ครอบครองเพื่อจำหน่ายมาพิสูจน์ต่อศาลได้ และประเทศอังกฤษยังได้มีการกำหนดแนวทางการลงโทษที่ชัดเจน โดยการจัดหมวดของความผิดและพิจารณาถึงการกระทำของผู้กระทำความผิดและผลที่เกิดขึ้น แล้วกำหนดระวางโทษตามความผิดและปริมาณของยาเสพติด เป็นลำดับขึ้นตามความร้ายแรงของความผิด จึงส่งผลให้การลงโทษมีความเหมาะสมและได้สัดส่วนที่เหมาะสมกับ

ความร้ายแรงของความผิด ส่วนประเทศออสเตรเลียและประเทศสิงคโปร์ ได้มีการนำปริมาณการครอบครองยาเสพติดมาเป็นเกณฑ์ในการสันนิษฐานว่าเป็นการครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยจะกำหนดเป็นบทสันนิษฐานไม่เด็ดขาดที่มีการเปิดโอกาสให้พิสูจน์ความจริงหรือเจตนาแท้จริง ได้ซึ่งจะแตกต่างกับประเทศไทยที่ไม่มีการเปิดโอกาสให้ผู้กระทำผิดได้มีการพิสูจน์ตัวเองได้เลย และในส่วนของประเทศโปรตุเกสได้มีการออกกฎหมาย 30/2000 ซึ่งเริ่มบังคับใช้ปี พ.ศ. 2544 โดยใช้หลักการสำคัญ คือ “ผู้ขายยาเสพติดไม่ใช่อาชญากร แต่เป็นผู้ป่วย” ซึ่งปริมาณการครอบครองที่กำหนดไว้ตามกฎหมายนั้นต่างกันตามชนิดของยาเสพติด และในส่วนของประเทศไทยได้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 โดยได้มีการยกเลิกกฎหมายยาเสพติดทั้ง 24 ฉบับ โดยประมวลกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ ยังมีประเด็นที่ไม่ชัดเจนอยู่ คือ คำนิยามของคำว่าครอบครองเพื่อเสพหรือครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งเป็นปัญหาในเรื่องของข้อสันนิษฐานการครอบครองเพื่อเสพ เนื่องจากตอนนี้กฎกระทรวงเกี่ยวกับเรื่องนี้ยังไม่มีการออกมาบังคับใช้ ยังคงเป็นร่างอยู่ในเมื่อกฎกระทรวงที่เป็นกฎหมายลูกยังไม่มีการออกมาบังคับใช้ ดังนั้นประมวลกฎหมายยาเสพติดใหม่ คือมาตรา 107 วรรค 2 “การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 หรือประเภท 5 หรือ วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1 หรือประเภท 2 ในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ” ดังนั้นกฎหมายใหม่คือมาตรา 107 วรรค 2 ของกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ที่ว่าด้วยข้อสันนิษฐานการครอบครองเพื่อเสพ จึงยังไม่สามารถนำไปใช้ได้อย่างเต็มร้อย ซึ่งข้อสันนิษฐานครอบครองเพื่อเสพจะกลับกันกับครอบครองเพื่อจำหน่าย ถ้าเป็นครอบครองเพื่อจำหน่ายตามกฎหมายเดิมคือการกำหนดเพดานขั้นต่ำว่าถ้าครอบครองยาเสพติดเกินปริมาณที่กำหนดไว้ ก็จะสันนิษฐานว่าครอบครองเพื่อจำหน่าย แต่พอเป็นครอบครองเพื่อเสพคือการกำหนดเพดานขั้นสูง คือถ้าครอบครองไม่เกินปริมาณที่กำหนดไว้ ก็สันนิษฐานว่าครอบครองเพื่อเสพ แต่ในเมื่อร่างกฎกระทรวงเรื่องนี้ยังไม่ออกมาบังคับใช้ จึงอาจทำให้เกิดความลักลั่นได้ หากสมมติร่างกฎกระทรวงเบื้องต้นบอกว่าการครอบครองแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ไม่เกิน 15 หน่วยการใช้ ให้สันนิษฐานว่าครอบครองเพื่อเสพ ดังนั้นถ้าตำรวจไปจับคนที่มียาบ้า 10 เม็ดแล้วฟ้องว่าครอบครองเพื่อเสพเลย ก็ยังทำไม่ได้ ถ้าผู้ครอบครองยาไม่ได้มีพฤติกรรมอื่นประกอบ พฤติการณ์ที่ว่ามันก็อย่างเช่น การมีใบรับรองแพทย์ว่าเป็นผู้ติดยาเรื้อรัง หรือการถูกตรวจพบว่ามีสารเสพติดในปัสสาวะ มีสีม่วง ถ้าพบอย่างนั้นถึงจะบอกได้ว่าครอบครองเพื่อเสพ พูดอีกอย่างคือการสันนิษฐานว่าครอบครองเพื่อเสพในตอนนี้ที่ยังไม่มีกฎหมายลูก ต้องมีพฤติกรรมที่เป็นข้อเท็จจริงประกอบด้วยเสมอ ถ้าไม่มีก็บอกเช่นนั้น ไม่ได้ มันต้องถือว่าเป็นการครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีโทษต่างกัน คือครอบครองเพื่อเสพมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี แต่ครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตมีโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นดังกล่าวยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่จะต้องมียกข้อสันนิษฐานตามตัวบทกฎหมายได้ว่าการกระทำความผิดโดยการครอบครองยาเสพติด พฤติการณ์เช่นไรถึงจะเป็นการครอบครองเพื่อเสพ หรือพฤติกรรมใดเป็นการครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายลูกของประมวลกฎหมายยาเสพติดออกมารองรับข้อสันนิษฐานดังกล่าว

2. ปัญหาเกี่ยวกับการนำผู้เสพหรือผู้กระทำผิดเข้าสู่กระบวนการบำบัดแทนการลงโทษ เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ได้ให้ความสำคัญมากกับการมองผู้เสพเป็นผู้ป่วย เน้นให้ผู้ทำผิดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาเป็นทางเลือกแทนการลงโทษ ซึ่งประเทศที่เป็นต้นแบบในแนวคิดและปฏิบัตินี้คือ ประเทศโปรตุเกสซึ่งโปรตุเกสได้มองว่า“ผู้เข้าเสพยาผิดไม่ใช่อาชญากร แต่เป็นผู้ป่วย” โดยในด้านการบำบัดรักษาโปรตุเกสได้ตรากฎหมายการลดทอนความเป็นอาชญากรรม โปรแกรมการรักษาทั้งในแง่ของระดับเงินทุนและความตั้งใจของประชากรเพื่อแสวงหาการรักษาได้รับการปรับปรุงอย่างมีนัยสำคัญ ในที่สุดก็มีการปรับปรุงความสามารถของเจ้าหน้าที่ระดับรัฐและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเพื่อให้บริการในการรักษาความเจ็บป่วยแก่ประชาชน ซึ่งจำนวนคนที่เข้ารับการรักษาเพิ่มอย่างรวดเร็ว โดยจำนวนของสถานที่ในการล้างสารพิษในชุมชน การรักษา และบ้านกึ่งวิถีได้เพิ่มขึ้นด้วยยุทธศาสตร์ชาติได้นำมาซึ่งการเพิ่มขึ้นของโปรแกรมการรักษาและกิจกรรมการป้องกันต่าง ๆ ในโปรตุเกส ขณะที่ฝ่ายที่เห็นว่าการเสพยาเป็นอาชญากรรม ต่างคาดการณ์ว่าจำนวนของคนที่จะเข้ารับการรักษาก็ต้องมีอัตราเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ซึ่งบ่งบอกถึงความเสื่อมของการแก้ปัญหาเสพยาผิด แต่ตามหลักฐานเชิง ประจักษ์แสดงให้เห็นว่าระหว่างคนติดยาเสพติดที่ถูกล้างการ รักษาเพราะกลัวการลงโทษทางอาญาและติดยาเสพติด กับคนที่ติดยาซึ่งแสวงหาการรักษาได้อย่างอิสระ ภายใต้กรอบการลดทอนความเป็นอาชญากรรม กรณีหลังจะดีกว่าอย่างเห็นได้ชัด เพราะในขณะที่ยังรักษาเพิ่มจำนวนมากขึ้นย่อมเป็นการลดปริมาณของการเสพยาเสพติดไปในตัว และเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการบริหารจัดการและลดอันตรายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด

ส่วนในกฎหมายของประเทศไทยได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 108 ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้ให้ความหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการฟื้นฟูบำบัดผู้ติดยาเสพติดไว้ ซึ่งตามกฎหมายใหม่ในการบำบัดกฎหมายใหม่ได้บัญญัติคำนิยามเอาไว้ว่า “การบำบัดรักษา” ให้หมายถึง การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ซึ่งรวมถึงการคัดกรอง การประเมินความรุนแรง การบำบัดด้วยยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การลดอันตรายจากยาเสพติดและการติดตามหลังการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นการรวมกันของกฎหมายเก่าที่ได้ถูกยกเลิกไปทุกฉบับโดยไม่ได้แยกประเภทของผู้ติดยาเสพติด

โดยในกฎหมายเดิมนั้นบัญญัติถึงความหมายและหน้าที่ต่าง ๆ ในการฟื้นฟูบำบัดผู้ติดยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน แต่ในขณะที่ตัวกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ได้ยกเลิกกฎหมายฉบับเก่าไปทั้งหมด จึงทำให้ความหมายและแนวทางปฏิบัติเรื่องการฟื้นฟูบำบัดผู้ติดยาเสพติดยังไม่มีที่ชัดเจน เพราะยังไม่มีกฎหมายลูกออกมารองรับ จึงทำให้มองได้ว่าตลอดเวลาของการบังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมา มีประเด็นพิจารณาอยู่ 2 กรณี กรณีแรก คือ ผู้เสพยาเข้าไปสารภาพกับตำรวจ ซึ่งต้องใช้เวลา 113 ของประมวลกฎหมายยาเสพติด ในกรณีนี้ตำรวจต้องส่งบำบัดรักษาอย่างเดียว ไม่สามารถใช้ดุลยพินิจพิจารณาแนวทางอื่นอย่างการดำเนินคดี แต่ปัญหาคือตอนนี้ยังไม่มีศูนย์ในการบำบัดรักษาหรือสถานพยาบาลมารองรับ เมื่อเป็นเช่นนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะส่งตัวคนติดยาไปบำบัดที่ไหน เพราะฉะนั้นสิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถกระทำได้นั้นจึงเป็นการต้องไปขอความร่วมมือจากสถานพยาบาลให้ทำการบำบัดรักษาให้ ไม่ว่าจะเป็นโรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือใช้ศูนย์ฟื้นฟูเก่าที่มีอยู่เดิม หรืออาจเป็นสถาบันบำบัดฯ

เช่น ธรรมนูญรักษ ใหรับไปดูแลอย่างนี้เป็นต้น ส่วนกรณีที่สองคือมาตรา 114 เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้จับได้เองว่าคน ๆ นี้เป็นผู้เสพยาเสพติด เช่น จากการตรวจปัสสาวะ พอตรวจเจอซึ่งก็เท่ากับว่ามีความผิดข้อหาเสพยาเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ต้องถามต่อว่าผู้เสพยาสมัครใจบำบัดหรือไม่ ถ้าสมัครใจ ก็จะถูกส่งไปบำบัด ซึ่งก็จะย้อนกลับไปเหมือนมาตรา 113 แต่ถ้าไม่สมัครใจบำบัดหรือไม่เข้าเงื่อนไขที่จะบำบัดได้ อย่างเช่น กำลังเป็นผู้ต้องขังหรือต้องรับโทษในคดีอื่นอยู่ หรืออาจมีเหตุการณ์ที่ไม่สมควรจะได้เข้าสู่การบำบัดรักษา ตำรวจก็จะใช้ดุลยพินิจในการฟ้องศาล แล้วพอเรื่องไปสู่ศาล ศาลก็จะมีสิทธิใช้ดุลยพินิจถามผู้ทำผิดว่าจะสมัครใจบำบัดหรือไม่ ถ้าไม่ ก็จะถูกส่งไปดำเนินคดี แต่ถ้าสมัครใจ ศาลก็จะมีคำสั่งให้ผู้กระทำผิดไปบำบัด ซึ่งต้องบอกว่ากรณีคำสั่งจากศาลให้บำบัด ทำให้ศูนย์หรือโรงพยาบาลต่าง ๆ รับผู้ทำผิดไปบำบัดง่ายกว่าการที่ตำรวจร้องขอ แม้ว่าจะมีกฎหมายบัญญัติในเรื่องการบำบัดรักษาผู้ติดยาจะมีแล้วก็จริง แต่ยังไม่มีการออกระเบียบรองรับเกี่ยวกับเรื่องของสถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดอย่างชัดเจนว่าควรใช้สถานที่ไหนหรือศูนย์ไหนเป็นสถานที่บำบัดได้อย่างชัดเจน รวมทั้งยังไม่มีศูนย์คัดกรองเกี่ยวกับผู้เสพยาเสพติดด้วย ซึ่งในเรื่องของศูนย์คัดกรองผู้เสพยาเสพติดนั้น ตอนนี้ได้มีให้ใช้ศูนย์ฟื้นฟูที่มีอยู่เก่าทดแทนไปก่อน แต่ก็ยังมีความติดขัดในทางปฏิบัติ เนื่องจากยังมีกฎระเบียบออกมาให้จัดตั้งสถานบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและศูนย์คัดกรองผู้เสพยาเสพติดโดยเฉพาะแยกออกมาต่างหากจากโรงพยาบาล หรือสถานที่อื่น ๆ ที่ใช้เป็นสถานที่บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและคัดกรองผู้ติดยาเสพติดชั่วคราวไปก่อน เพราะปัจจุบันยังไม่มีการตั้งศูนย์หรือสถานที่อย่างเป็นทางการ จึงทำให้ยังเกิดปัญหาในจุดการให้บริการที่เกี่ยวกับสถานบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดและศูนย์คัดกรองผู้เสพยาเสพติดที่ยังไม่มีความชัดเจนในเรื่องสถานที่จริง

3. ปัญหาเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด) ในการกระทำความผิดฐานผู้สนับสนุนและผู้สมคบ ตามมาตรา 125 และมาตรา 127 กฎหมายยาเสพติดใหม่ได้มีเครื่องมือที่จะขยายผลไปสู่เครือข่ายกลุ่มใหญ่ คือบทบัญญัติเรื่องความผิดฐานให้การสนับสนุนและฐานการสมคบ ตามมาตรา 125 และ 127 ในส่วนความผิดฐานผู้สนับสนุนและผู้สมคบ โดยมีประเด็นสำคัญก็คือการรับทรัพย์สิน ถ้าการกระทำความผิดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในกฎหมายเดิมมีการรับทรัพย์สินแบบเดียวหรือเป็นกรณีการรับทรัพย์สินแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินของกลางในคดียาเสพติด ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 เป็นมาตรการในการรับทรัพย์สินเสริมจากมาตรการการรับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีขอบเขตที่แคบและจำกัดในเรื่องของทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งริบ ก็จะต้องเป็นทรัพย์สินที่จำเลยใช้ในการกระทำความผิดโดยตรงเท่านั้น ซึ่งถือเป็นข้อจำกัดของบทลงโทษ กฎหมายฉบับนี้จึงได้มีข้อบัญญัติเพิ่มเติมเพื่อขยายความหมายของทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด โดยให้รวมไปถึงทรัพย์สินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ให้มีผลต้องถูกริบด้วย เพื่อให้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวใช้บังคับแก่คดีได้ตามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เข้าไปพัวพันหรือมีส่วนพัวพันกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีผลประโยชน์เป็นจำนวนมากที่เกี่ยวพันมีความซับซ้อนมากกว่าทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมตามประมวลกฎหมายอาญาทั่วไป ตามมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำ

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ก็ได้มีบทบัญญัติให้บริษัทย่อยสินประเภทนี้แต่มีผลต่างกันในผลของคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลในส่วนของการบริษัทย่อยสินของกลาง คือ ตามประมวลกฎหมายอาญาบริษัทย่อยสินที่ศาลสั่งริบนั้นจะตกเป็นของแผ่นดิน แต่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 นั้น บัญญัติให้บริษัทย่อยสินของกลางที่ศาลสั่งริบนั้นให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในขณะที่กฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นกฎหมายใหม่ที่บังคับใช้ในปัจจุบันได้เน้นหนักในการจัดการกลุ่มเครือข่ายที่กระทำความผิดในระดับสั่งการหรือในระดับที่เป็นหัวหน้า ซึ่งประเทศไทยเองอาจจะหาตัวคนกลุ่มนี้ยาก เพราะส่วนมากยาเสพติดมาจากต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่การดำเนินคดีที่พบก็จะดำเนินคดีไปถึงคนระดับสั่งการหรือคนที่เป็นหัวหน้าคุมงานขนส่งยาเสพติดได้ ซึ่งต้องเข้าใจอย่างหนึ่งว่าคนระดับสั่งการไม่ครอบครองยาเสพติดด้วยตนเอง ดังนั้นเราจะไม่มีความเจอเขาพร้อมกับของกลางที่เป็นยาเสพติด กฎหมายยาเสพติดใหม่จึงมีเครื่องมือที่จะขยายผลไปสู่เครือข่ายกลุ่มใหญ่ คือบทบัญญัติเรื่องความผิดฐานให้การสนับสนุนและฐานการสมคบ ตามมาตรา 125 และ 127 ในส่วนความผิดฐานผู้สนับสนุนและผู้สมคบ จึงมีประเด็นสำคัญ ก็คือการบริษัทย่อยสิน ถ้าหากการกระทำความผิดเป็นความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในกฎหมายเดิมมีการบริษัทย่อยแบบเดียวหรือเป็นกรณีการบริษัทย่อยสินแบบเฉพาะเจาะจง เช่น ตามกฎหมายเดิมผู้กระทำความผิดมีรถคันหนึ่งที่ได้มาจากการค้าขาย ดำรวจสามารถสั่งริบรถคันนี้ได้ ซึ่งการบริษัทย่อยนี้จะผูกกับผลของคำพิพากษาในคดีอาญา หากในกรณีที่ตำรวจพิสูจน์ไม่ได้ว่าผู้ที่ถูกจับกุมมีความผิดในการกระทำความผิดฐานจำหน่ายจริงหรือเปล่า แต่พิสูจน์ได้แค่ว่ารถคันนี้ได้มาจากการกระทำความผิดฐานจำหน่าย เมื่อคดีถูกศาลยกฟ้อง ก็เท่ากับว่าต้องปล่อยรถคันนี้ไปเลย แต่กฎหมายยาเสพติดใหม่ได้ขยายเรื่องการบริษัทย่อยเพิ่มมากขึ้น คือเราไม่ต้องสนใจผลของคดีจะเป็นอย่างไร แต่พิสูจน์ได้ว่าบริษัทย่อยนั้นเป็นบริษัทย่อยที่ได้มาจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด หรือโอนกันไปที่ทอดก็ตาม ก็สามารถตามกลับมาได้หมด เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอริบบริษัทย่อย และอีกอย่างหนึ่งคือกฎหมายใหม่มีรูปแบบของการบริษัทย่อยมากกว่าการบริษัทย่อยเฉพาะเจาะจง คือมีการบริษัทย่อยทดแทนและบริษัทย่อยตามมูลค่า กฎหมายใหม่มีเจตนาในการเพิ่มมาตรการบริษัทย่อยเพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้มากขึ้น แต่ปัจจุบันตอนนี้ยังไม่มีมีการดำเนินคดียึดบริษัทย่อยในรูปแบบตามกฎหมายใหม่เลย ซึ่งคดีเก่าๆ ก่อนหน้านี้ได้มีคำสั่งตรวจสอบบริษัทย่อยสินตามกฎหมายเก่าไปหมดแล้ว แต่คดีที่อยู่ในช่วงรอยต่อของกฎหมายเก่าและกฎหมายใหม่ยังไม่ได้มีการดำเนินการให้แล้วเสร็จ จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายใหม่กับผู้กระทำความผิดในกลุ่มนี้โดยเฉพาะในประเด็นการบริษัทย่อยบางอย่างที่กล่าวไว้ข้างต้นว่ายังไม่มีกฎหมายลูกบัญญัติออกมารองรับในการบริษัทย่อยของทางเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด) เนื่องจากได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ซึ่งเป็นกฎหมายเก่าที่ใช้บังคับเกี่ยวกับเรื่องบริษัทย่อยของผู้กระทำความผิด แต่ตอนนี้กฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ยังไม่มีการบัญญัติถึงข้อกำหนดออกมาเกี่ยวกับการดำเนินคดีบริษัทย่อยในรูปแบบตามกฎหมายใหม่แต่อย่างใด จึงทำให้เกิดความสับสนว่าการบริษัทย่อยของกลางอย่างพวดยาเสพติดหรือบริษัทย่อยที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ซึ่งตามกฎหมายเดิมให้บริษัทย่อยส่วนนี้เข้า

กองทุน ป.ป.ส. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด) ได้ แต่กฎหมายใหม่ได้มีการยกเลิกไป จึงทำให้การริบทรัพย์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้นจะต้องนำเข้าสู่ศาลกลางหมด ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น ก็คือของกลางที่ทำการริบทรัพย์เอาไว้ในกองทุน ป.ป.ส. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด) ก่อนหน้านั้นที่ยังค้างอยู่จะอย่างไรกับของกลางในคดีที่ค้างอยู่เก่า เนื่องจากพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ยังไม่มีความชัดเจนว่าจะต้องให้ปฏิบัติอย่างไร กับทรัพย์สินที่ริบมาที่อยู่ในกองทุน ป.ป.ส. (คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด) จึงทำให้เกิดความสับสนสำหรับเจ้าพนักงานอยู่ไม่น้อยว่าจะต้องทำอะไร หรือสามารถนำบทบัญญัติของกฎหมายเดิมมาใช้แก้ปัญหาเกี่ยวกับการริบของกลางในคดียาเสพติดที่ยังคงค้างอยู่เก่าไปพรางก่อนในขณะที่ยังไม่ได้มีการบัญญัติกฎหมายลูกออกมาบังคับใช้ได้หรือไม่อย่างไร เพราะพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ยังไม่ได้มีกฎหมายลูกออกมาใช้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการริบของกลางตามกฎหมายเก่าที่จะมาใช้เป็นแนวทางได้

จากปัญหาการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าควรมีการบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนเพิ่มมากขึ้นและควรเร่งให้มีการบัญญัติกฎหมายลูกออกมารับรองประเด็นปัญหา ดังนี้

1. ควรมีการบัญญัติเกี่ยวกับคำนิยามของผู้กระทำความผิดในการตั้งข้อสันนิษฐานว่าผู้กระทำความผิดมีความผิดฐานครอบครองเพื่อเสพหรือครอบครองเพื่อจำหน่าย ให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยมีการกำหนดบทสันนิษฐานเด็ดขาด ซึ่งใช้ 3 เกณฑ์ประกอบกัน คือ

- 1) ปริมาณสารบริสุทธิ์ เป็นเกณฑ์
- 2) หน่วยการใช้ เป็นเกณฑ์ โดยมีบทนิยามคำว่า “หน่วยการใช้” หมายความว่า เม็ด ชอง ขวด หรือหน่วยอย่างอื่นที่ทำขึ้นซึ่งโดยปกติสำหรับการใช้เสพหนึ่งครั้ง
- 3) น้ำหนักสุทธิ เป็นเกณฑ์ ซึ่งจะเป็นน้ำหนักสุทธิของยาเสพติดให้โทษโดยจะรวมถึงส่วนประกอบอื่น ๆ เช่น แป้ง และสีด้วย แต่ไม่รวมน้ำหนักของหีบ ห่อ หรือภาชนะบรรจุในการกำหนดบทสันนิษฐานเด็ดขาดโดยใช้ทั้ง 3 เกณฑ์ดังกล่าว จะกำหนดโดยให้มีความเชื่อมโยงกันและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ในแต่ละกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ออกเป็น 3 กลุ่ม และมีบทสันนิษฐานเด็ดขาดที่ให้อถือว่าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่ายแยกไปในแต่ละกลุ่ม

2. การนำเอาคำแนะนำขององค์การสหประชาชาติมาใช้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะใช้เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกผู้จำหน่ายและผู้เสพออกจากกันนั้น ทั้งนี้ผู้กระทำความผิดหรือจำเลยยังต้องถูกจำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีหรือพิสูจน์ถึงเจตนาแท้จริง ซึ่งการกำหนดบทสันนิษฐานเด็ดขาดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากกฎหมายต้องการให้มีความเด็ดขาดและรุนแรงในการปราบปรามยาเสพติด และเพื่อเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพราะรัฐไม่ต้องนำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ถึงเจตนาที่แท้จริงของจำเลยว่าครอบครองยาเสพติดเพื่อจำหน่ายหรือครอบครองเพื่อเสพ เจ้าหน้าที่เพียงแต่นำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ในเรื่องของปริมาณยาเสพติดที่ครอบครอง ว่ามีปริมาณเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ เนื่องจากปริมาณการครอบครองยาเสพติดเป็นสิ่งที่วัดได้แน่นอน ซึ่งเป็นการง่ายกว่าการพิสูจน์เจตนาแท้จริงของจำเลย และนอกจากนี้ยังเห็น

ได้ว่าการนำบทสันนิษฐานในคดียาเสพติดมาใช้ในประเทศไทยนั้น ไม่ได้นำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการแบ่งแยกผู้จำหน่ายและผู้เสพตามคำแนะนำขององค์การสหประชาชาติ จึงทำให้แนวทางการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างผู้จำหน่ายยาเสพติดและผู้เสพยาเสพติดไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย อีกทั้งยังส่งผลให้การลงโทษผู้กระทำความผิดไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษและไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิดอีกด้วย เพื่อมิให้เป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยคดีอาญาในการต่อสู้คดีอันเป็นหลักการสำคัญตามหลักนิติธรรม และเป็นการรักษา คุณภาพของการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมกับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจึงสมควรอย่างยิ่งที่จะได้พิจารณานำข้อสันนิษฐานไม่ได้ขาดมาใช้ในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดแทน โดยให้สันนิษฐานว่ากรณีดังกล่าว โจทก์ยังมีหน้าที่นำสืบเพียงให้เข้าเงื่อนไขตามข้อสันนิษฐานของกฎหมาย จึงไม่กระทบกับการรวบรวมพยานหลักฐานในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด แต่เป็นการคืนสิทธิในการต่อสู้คดีอาญาของจำเลย เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนทุกคนในสังคม

3. ปัญหาเกี่ยวกับการนำผู้เสพหรือผู้กระทำความผิดเข้าสู่กระบวนการบำบัดแทนการลงโทษ ซึ่งในทางสากลเป็นที่ยอมรับกันว่า ผู้ติดยาเสพติดมิใช่อาชญากร แต่เป็นผู้ป่วย ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจประเภทหนึ่งที่ได้กระทำการให้ตนเองต้องได้รับความเสียหายและสมควรที่จะต้องได้รับการช่วยเหลือจากสังคมโดยเร่งด่วน โดยกฎหมายฉบับเดิมของประเทศไทยนั้นได้บัญญัติถึงความหมายและหน้าที่ต่าง ๆ ในการฟื้นฟูบำบัดผู้ติดยาเสพติดไว้อย่างชัดเจน แต่ในขณะที่ตัวกฎหมายยาเสพติดฉบับใหม่ได้ยกเลิกกฎหมายฉบับเก่าไปทั้งหมด จึงทำให้ความหมายและแนวทางปฏิบัติเรื่องการฟื้นฟูบำบัดผู้ติดยาเสพติดไม่มีความชัดเจน เนื่องจากยังไม่มีการบัญญัติกฎหมายลูกออกมารองรับเกี่ยวกับเรื่องการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้มีความชัดเจนมากขึ้น และควรมีการบัญญัติถึงสถานที่บำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดอย่างชัดเจน อย่างเช่นการสร้างศูนย์บำบัดผู้ติดยาเสพติดตามภูมิภาคต่าง ๆ แล้วค่อยขยายไปเป็นตามจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้ติดยาเสพติดเข้าถึงการบำบัดได้โดยง่าย และลดปัญหาการนำผู้ติดยาเสพติดไปปะปนกับผู้ป่วยตามสถานพยาบาลต่าง ๆ ด้วย

4. นำหลักเกณฑ์ของประเทศโปรตุเกสที่ได้ให้ความสำคัญกับการมองผู้เสพเป็นผู้ป่วย โดยจะเน้นให้ผู้ทำผิดเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ซึ่งเป็นทางเลือกแทนการลงโทษ และนโยบายยาเสพติดของประเทศโปรตุเกส ในการตัดสินใจที่จะทำการเสพ การซื้อ และการครอบครองยาเสพติดทุกประเภทไม่มีความผิดทางอาญา มีโทษอาญากรรม หากใช้เป็นการส่วนตัว นำมาปรับใช้กับประเทศไทย เพื่อเป็นการลดจำนวนนักโทษในเรือนจำ

5. ควรมีการบัญญัติถึงการจับกุมทรัพย์ที่ได้ทำการริบทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดมาเก็บไว้ โดยนำข้อบัญญัติในการริบทรัพย์สินของกลางในคดียาเสพติดซึ่งบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 30 เป็นมาตรการเสริมการริบทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีขอบเขตจำกัดในเรื่องของทรัพย์สินที่ศาลจะสั่งริบ ก็จะต้องเป็นทรัพย์สินที่จำเลยใช้ในการกระทำความผิดโดยตรงเท่านั้น โดยกฎหมายฉบับนี้ได้บัญญัติ

เพิ่มเติมขยายความหมายของทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดให้รวมไปถึงทรัพย์สินที่ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลต้องถูกริบด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เข้าไปพัวพันกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีปริมาณมากและสลับซับซ้อนกว่าทรัพย์สินที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการอาชญากรรมทั่วไปและในกฎหมายฉบับนี้ยังเปลี่ยนแปลงปลายทางของทรัพย์สินที่ถูกศาลสั่งให้รับซึ่งปกติจะตกเป็นของแผ่นดินให้ตกเป็นของ“กองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด”เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอีกด้วย และการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 จากที่แต่เดิมการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งศาลมีอำนาจสั่งริบทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการค้ายาเสพติดเช่นรถยนต์ที่ใช้ซุกซ่อนยาเสพติดให้โทษเป็นต้น แต่เมื่อการริบทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการค้ายาเสพติดตามประมวลกฎหมายอาญานี้มีข้อจำกัดอยู่มากเพราะไม่สามารถริบทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีอยู่จำนวนมาก เช่น บ้านที่ดินเงินฝากเครื่องประดับตลอดจนทรัพย์สินและสิทธิเรียกร้องอื่น ๆ เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดครั้งก่อน ๆ และส่วนใหญ่เป็นทรัพย์สินที่แปรสภาพไปจากเดิมปัญหาเหล่านี้ได้ถูกแก้ไขด้วยกระบวนการตรวจสอบทรัพย์สินตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดพ.ศ. 2534 ทำให้สามารถริบทรัพย์สินที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยได้รับมาหรือแปรสภาพมาจากรายได้จากการค้ายาเสพติดได้ ดังนั้นจึงควรนำเอาบทบัญญัติกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้วนำมาใช้ชั่วคราวก่อนจะมีการบัญญัติกฎหมายลูกออกมาใช้ และควรนำความในกฎหมายเดิมกลับมาบัญญัติใช้ในกฎหมายลูกที่จะบัญญัติออกมาใช้อีกครั้ง

6. ควรเร่งให้มีการบัญญัติกฎหมายลูกที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว ออกมากำหนดใช้ให้เร็วที่สุดเพื่อประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติและไม่เกิดปัญหา ความสับสนในการบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 นี้

เอกสารอ้างอิง

- กอบกุล จันทวโร และคณะ. มาตรการทางกฎหมายในการพัฒนาทางเลือกสำหรับผู้กระทำผิดคดีอาญา
เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามข้อกำหนดกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ: สำนักกิจการในพระดำริ
พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, 2558.
- นัทธี จิตสว่าง. หลักทฤษฎีบท หลักการวิเคราะห์ระบบงานราชทัณฑ์. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์, 2540.
_____. แนวทางการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดในประเทศไทย. เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการ
เวทีความคิดเพื่อการพัฒนากระบวนการยุติธรรม, 2545.
- วิโรจน์ สุ่มใหญ่. เฮอร์อีน: มฤตยูสีขาว. กรุงเทพฯ: ชีระการพิมพ์, 2542.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. คู่มือการประสานงาน และ
การรวบรวมพยานหลักฐานคดีอาญา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักกฎหมาย, 2551.
- Martin Jelsma. แนวโน้มการปฏิรูปกฎหมายในยุโรปและลาตินอเมริกานำเสนอ ณ สำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
http://www.tni.org/files/publication_downloads/thai_appendix_mj_presentation.pdf.